

zaaknummer 2012 T721

4 februari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S.J. de Groot, advocaat te Amersfoort,

tegen:

(wijlen) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Broeders F.I.C. (Broeders van Maastricht).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 25 september 2012.

Op 20 november 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], Provinciale Overste Broeders F.I.C. (Broeders van Maastricht).

Op 10 januari 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. De Groot, voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klager stelt dat hij gedurende drie jaar last heeft gehad van de seksuele intimidaties door en gedragingen van aangeklaagde. Klager verbleef van zijn negende tot zijn twaalfde, van 1959 tot 1962, in het pensionaat [naam] te [plaats]. Klager kwam uit [plaats] en mocht maar eenmaal per vier of vijf weken naar huis en had vreselijk last van heimwee. Aangeklaagde was hoofdbroeder bij het pensionaat en hij was onder meer degene die bijna altijd de nachtelijke rondes liep. Klager sliep met twintig andere kinderen op een slaapzaal. Zodra het licht op de slaapzaal uitging, begon aangeklaagde aan zijn ronde. Wanneer aangeklaagde bij het bed van klager kwam, ging hij met zijn handen onder de deken van

klager en betastte de penis van klager. Aangeklaagde mompelde dan altijd wat en maakte vervolgens met zijn vinger een kruisje op het voorhoofd van klager. Deze handelingen vonden niet iedere avond plaats, maar wel veelvuldig en zeker in de weekenden, wanneer er weinig kinderen op zaal waren in verband met weekendverlof. Klager was altijd bang, wanneer hij aangeklaagde aan hoorde komen, dat de handelingen weer plaats zouden vinden.

Aangeklaagde was ook belast met de douchecontrole. Wanneer in de weekenden de andere jongens weg waren, moesten de overgebleven leerlingen douchen. Aangeklaagde kwam altijd bij de douches surveilleren en bleef naar klager kijken. Hij pakte dan een washand en 'hielp' met wassen. Hierbij wreef hij diep tussen de billen van klager en betaste hij de penis. Klager heeft ter zitting verklaard dat hij niet weet of aangeklaagde dit ook bij de andere jongens deed. De schaamte en het ongemak van dat moment was te groot.

2.2. Klager heeft eenmaal over het misbruik met zijn ouders gesproken, maar deze geloofden hem niet. De ouders van klager waren druk bezig met hun ijssalon en klager was een druk jongetje, dat naar kostschool was gestuurd.

Vanaf 2003 is klager wegens depressieve klachten onder behandeling geweest bij verschillende psychiaters, maar zelfs tegen hen heeft klager niet over het misbruik durven praten. Evenmin is door de behandelaars gevraagd naar het verleden van klager, waardoor het seksueel misbruik ter sprake had kunnen komen. Door de aandacht van de media in 2010 voor het seksueel misbruik in de R.-K. Kerk kwam alles bij klager naar boven en heeft hij er met zijn partner [naam] over gesproken. Op haar aanraden heeft klager daarna het misbruik ter sprake gebracht bij de heer [naam], sociaal psychiatrisch verpleegkundige bij het GGZ. Een en ander moge blijken uit de overgelegde verklaringen.

Klager heeft ten gevolge van het leed in zijn vroege jeugd zijn hele leven last gehad met leren en concentreren en heeft de laatste tien jaar niet meer kunnen werken.

2.3. Klager heeft steunbewijs overgelegd. Op 6 april 2012 heeft de heer [naam] ten behoeve van klager gesteld dat hij op dezelfde wijze als klager van september 1960 tot juli 1961 door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Volgens de heer [naam] kwam aangeklaagde na het douchen altijd in het hokje, sloot de deur en controleerde vervolgens op reinheid door met zijn rechterhand de voorhuid van de penis terug te duwen. Dit gebeurde volgens aangeklaagde in opdracht van de ouders, waardoor de heer [naam] hier thuis nooit over heeft kunnen spreken.

2.4. Met het indienen van zijn klacht hoopt klager op erkenning voor het leed dat hem is aangedaan. Klager hoopt na afloop van deze procedure ook rust te vinden.

Wanneer zijn klacht gegrond wordt verklaard, zal klager trachten compensatie te krijgen.

3. De inhoudelijke reactie

3.1 Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat in de archieven van de congregatie niets te vinden is dat duidt op misdragingen jegens kinderen door aangeklaagde. Voor zover er iets opgetekend staat over aangeklaagde, is het beeld dat geschetst wordt over het algemeen positief.

Ter zitting heeft de Overste desgevraagd verklaard dat het niet vreemd was dat aangeklaagde zelf, als Overste van de broeders, de rondes liep en toezicht hield bij het douchen. Volgens de Overste was het pensionaat niet zo groot en voerde de Overste, naast zijn taak als leidinggevende, ook dezelfde taken uit als zijn medebroeders.

3.2 Nu de heer [naam] eenzelfde soort verklaring ten aanzien van aangeklaagde heeft afgelegd, heeft de Overste ter zitting verklaard dat hij geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. De Overste wil daarom de pijn erkennen die klager heeft geleden vanwege hetgeen hem mogelijk is aangedaan door aangeklaagde. De Overste biedt daar namens de Congregatie zijn oprechte verontschuldigen voor aan, omdat deze handelwijze tegen alles indruist waar de Congregatie voor staat.

De Overste heeft voorts verklaard dat overal waar onevenwichtigheid is, machtsmisbruik op de loer ligt. De klacht van klager kan een bijdrage leveren aan het inzichtelijk maken van de misdragingen binnen de kerk in het verleden. De Overste bewondert dan ook de moed van klager om met zijn klacht naar buiten te komen.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten ten aanzien van het douchen moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure. Naar het oordeel van de Klachtencommissie is het uit een oogpunt van opvoeding en verzorging niet noodzakelijk bij jongens tussen de negen en twaalf jaar hen te betasten zoals door klager en door de heer [naam] is beschreven en is zulks zeker niet bij iedere douchebeurt opnieuw noodzakelijk. Het feit dat daarbij het douchehokje op slot werd gedraaid, maakt voor de Klachtencommissie te meer aannemelijk dat deze gang van zaken, ook in de ogen van aangeklaagde, niet pluis was.

4.3 Er zijn ruim vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. De Klachtencommissie heeft geen reden om de verklaring van klager in twijfel te trekken, maar bij de beoordeling van een klacht gaat het om de vraag of de feiten en gedragingen die door een klager worden gesteld objectief gezien aannemelijk zijn geworden. Daarbij is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van alleen het slachtoffer. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet als dader wordt aangewezen op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen.

4.4 Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat klager gedurende drie jaar op het pensionaat [naam] te [plaats] in de weekenden tijdens de douchebeurt onzedelijk is betast door aangeklaagde. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt niet alleen door de authentieke wijze waarop klager zijn verhaal heeft verteld, maar ook door de verklaring van de heer [naam], welke het verhaal van klager ondersteunt. Ook de heer [naam] heeft verklaard dat hij zich pas mocht aankleden, nadat hij door aangeklaagde uitvoerig op reinheid was gecontroleerd, onder andere door elke keer de voorhuid van de penis terug te

duwen. De Klachtencommissie zal dan ook adviseren de klacht ten aanzien van het betasten onder de douche gegrond te verklaren.

4.5 Ook de verklaring van klager ten aanzien van het betasten onder de dekens door aangeklaagde bij het lopen van de avondronden kan worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure. Ook deze verklaring is op de Klachtencommissie terecht overgekomen. Echter, er zijn hierbij geen feiten of verklaringen aan het licht gekomen die deze verklaring van klager ondersteunen. De verklaring van de partner van klager en het gestelde door de sociaal psychiatrisch verpleegkundige zijn daartoe te weinig specifiek. Op grond van bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor deze klacht onvoldoende bewijs is gevonden, zodat zij voor wat dit onderdeel van de klacht betreft niet tot gegrondverklaring kan adviseren. De Klachtencommissie benadrukt hierbij nogmaals dat niet gezegd wil zijn dat het door klager gestelde onwaar zou zijn.

4.6 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde in de douche met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas negen jaar oud en had enorm last van heimwee. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin klager vertrouwen moest kunnen stellen.

4.7 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. De Overste heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.8 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Broeders F.I.C. (Broeders van Maastricht) de klacht ten aanzien van het betasten onder de douche gegrond te verklaren en de klacht ten aanzien van het betasten gedurende de avondronden in de slaapzaal niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 4 februari 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en dr. P.J.A. van Panhuis, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid

binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.